

WIJ WILLEM ALEXANDER,
BIJ DE GRATIE GODS,
KONING DER NEDERLANDEN,
PRINS VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

**Besluit van ...
tot wijziging van het Uitvoeringsbesluit WHW 2008 in verband met de invoering
van een minimum- en maximuminstellingscollegegeld**

Op de voordracht van Onze Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, van xxx, nr. xxx directie Wetgeving en Juridische Zaken;

Gelet op artikel 7.46, derde, vierde en zevende lid en artikel 7.46a, derde, vierde en zevende lid, van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek;

De Afdeling advisering van de Raad van State gehoord (advies van xxx, nr. xxx);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van xxx, nr. xxx, directie Wetgeving en Juridische Zaken;

Hebben goedgevonden en verstaan:

ARTIKEL I. WIJZIGING UITVOERINGSBESLUIT WHW 2008

Het Uitvoeringsbesluit WHW 2008 wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 1.1 wordt in de alfabetische rangschikking een begripsomschrijving ingevoegd, luidende:

– *consumentenprijsindex*: de consumentenprijsindex «reeks alle huishoudens» zoals vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek;

B

Artikel 2.2, derde lid, vervalt.

C

In afdeling 2 wordt na artikel 2.4f een paragraaf ingevoegd, luidende:

§ 4. Instellingscollegegeld

Artikel 2.4g. Omvang minimumbedrag en maximumbedrag instellingscollegegeld

1. De maximumbedragen, bedoeld in artikel 7.46, derde lid, en artikel 7.46a, derde lid, van de wet, en de minimumbedragen, bedoeld in 7.46, vierde lid, en artikel 7.46a, vierde lid, van de wet, worden bij regeling van Onze Minister vastgesteld. In deze regeling wordt tevens bepaald op welke wijze deze bedragen worden vastgesteld.
2. De bedragen, die krachtens het eerste lid zijn vastgesteld, worden jaarlijks bij ministeriële regeling aangepast aan de hand van de consumentenprijsindex. De ministeriële regeling wordt vastgesteld voor 1 november voorafgaand aan het studiejaar waarvoor het aangepaste collegegeld zal gelden. De aanpassing wordt bepaald door de procentuele wijziging die de consumentenprijsindex over de maand april, voorafgaand aan de vaststelling van de ministeriële regeling, heeft ondergaan ten opzichte van de maand april in het daaraan voorafgaande jaar. De aldus verkregen wijziging van het minimumbedrag en maximumbedrag wordt afgerond op het naastbij gelegen gehele getal. De overeenkomstig dit lid gewijzigde bedragen treden in de plaats van de krachtens het eerste lid vastgestelde bedragen.

ARTIKEL 2. INWERKINGTREDING

Indien het bij koninklijke boodschap van 17 september 2019 ingediende voorstel van wet tot wijziging van onder meer de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek en de Wet educatie en beroepsonderwijs in verband met het stellen van voorschriften ten behoeve van de toegankelijkheid van het hoger onderwijs en met betrekking tot taal in het hoger en middelbaar beroepsonderwijs (Wet taal en toegankelijkheid) (Kamerstukken 35282) tot wet is of wordt verheven en in werking treedt, treedt dit besluit op hetzelfde tijdstip in werking.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Nota van toelichting

I. Algemeen

1. Inleiding

Zoals in de memorie van toelichting bij de Wet taal en toegankelijkheid¹ staat, heeft in de afgelopen jaren een versterking plaatsgevonden van internationale dimensies in het onderwijs. Instellingen in het hoger onderwijs (hierna: ho) hebben ingezet op het operationaliseren van de internationaliseringsambities.

Instellingen hebben – als het gaat om het aantrekken van internationale studenten – de mogelijkheid eigen keuzes en afwegingen te maken die passend zijn bij hun individuele context. Een toenemende internationale instroom zal, zoals het rapport van het interdepartementaal beleidsonderzoek (hierna: IBO) 'Internationalisering van het (hoger) onderwijs' aangeeft, op verschillende manieren druk zetten op het stelsel, door bijvoorbeeld een hogere vraag naar en werkdruk voor docenten en een grotere vraag naar voorzieningen als gebouwen en laboratoria.² De onderzoeksbekostiging loopt hierin niet evenredig mee. Een verder groeiende instroom kan daarmee op gespannen voet komen te staan met de toegankelijkheid en kwaliteit van het onderwijs voor studenten.³ De verwachting is dat deze groei van buitenlandse studenten doorzet.

Om de waardevolle aspecten van internationalisering te kunnen behouden en tegelijkertijd aandacht te hebben voor de onderwijskwaliteit en de toegankelijkheid van het ho, is met de Wet taal en toegankelijkheid een aantal waarborgen ingebouwd, waaronder de grondslag om bij of krachtens algemene maatregel van bestuur:

- het maximum van het instellingscollegegeld te bepalen dat instellingen kunnen vragen aan studenten uit de Europees Economische Ruimte of Suriname (hierna: EER-studenten); en
- het minimumtarief voor de hoogte van het instellingscollegegeld te bepalen dat instellingen kunnen vragen aan de overige groep studenten (hierna: niet-EER-studenten).⁴

Bovendien is met de Wet taal en toegankelijkheid in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek de bepaling opgenomen dat zowel de wijze waarop de tarieven worden vastgesteld als de wijze waarop deze vastgestelde tarieven worden geïndexeerd bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden geregeld.

Het onderhavige besluit geeft uitvoering aan voornoemde bepalingen.

2. Doel en achtergrond

In paragraaf 2.3 van de memorie van toelichting bij de Wet taal en toegankelijkheid is uiteengezet waarom ertoe besloten is een maximumtarief voor EER-studenten en een

¹ Kamerstukken II 2018-2019, 35282, nr. 3.

² IBO Internationalisering van het (hoger) onderwijs, 2 juli 2019, p. 32.

³ IBO Internationalisering van het (hoger) onderwijs, 2 juli 2019, p. 7.

⁴ Daar waar in onderhavige toelichting wordt gesproken van 'EER-studenten', wordt bedoeld op studenten die voldoen aan de wettelijke nationaliteitsvereisten om in aanmerking te komen voor het ontvangen van studiefinanciering die zijn neergelegd in de Wet studiefinanciering 2000 (hierna: WSF 2000), of die de Surinaamse nationaliteit bezitten. Dat is de groep studenten waarvoor de wetgever een grotere verantwoordelijkheid aan zich trekt om te voorzien in een toegankelijk en kwalitatief toereikend onderwijsstelsel, hetgeen tot uitdrukking komt in het regime voor het wettelijk collegegeld en het regime met betrekking tot de studiefinanciering. Daar waar in onderhavige toelichting wordt gesproken van 'niet-EER-studenten', wordt bedoeld op de overige studenten, die dus niet aan de genoemde nationaliteitsvereisten uit de WSF 2000 voldoen noch de Surinaamse nationaliteit bezitten.

minimumtarief voor niet-EER-studenten het instellingscollegegeld vast te leggen.⁵ Hierin wordt uiteengezet dat er gradaties zijn in de verantwoordelijkheid die de overheid zich aantrekt. Om die reden wordt er onderscheid gemaakt tussen eerste studiestudenten en tweedestudiestudenten, maar ook tussen EER-studenten en niet-EER-studenten. Voor EER-studenten wordt er een maximumtarief instellingscollegegeld ingesteld, zodat instellingen de kosten kunnen dragen die zij maken voor het verzorgen van het onderwijs aan de categorieën studenten voor wie de instelling geen studentafhankelijke bekostiging ontvangt. Instellingen mogen echter niet meer vragen aan studenten. Op deze manier blijft het volgen van een tweede studie in het ho toegankelijk. Hetzelfde tarief zal het minimumtarief voor de niet-EER-studenten vormen. Voor een nadere toelichting wordt verwezen op de memorie van toelichting bij de Wet taal en toegankelijkheid.

3. Inhoud van het voorstel

Met het onderhavige besluit wordt een grondslag in het Uitvoeringsbesluit WHW opgenomen om bij ministeriële regeling de hoogte en berekeningswijze vast te stellen van het maximumtarief instellingscollegegeld voor EER-studenten en het minimumtarief instellingscollegegeld voor niet-EER-studenten. Deze grondslag heeft tevens betrekking op het instellingscollegegeld voor studenten aan de Open Universiteit.

Jaarlijkse indexatie van de tarieven

De bedragen die horen bij de maximale tarieven van het instellingscollegegeld voor EER-studenten en de minimale tarieven van het instellingscollegegeld voor niet-EER-studenten, worden net als het wettelijk collegegeld jaarlijks bij ministeriële regeling aangepast aan de hand van de consumentenprijsindex. De ministeriële regeling wordt vastgesteld voor 1 november voorafgaand aan het studiejaar waarvoor het aangepaste collegegeld zal gelden. De aanpassing wordt bepaald door de procentuele wijziging die de consumentenprijsindex over de maand april, voorafgaand aan de vaststelling van de ministeriële regeling, heeft ondergaan ten opzichte van de maand april in het daaraan voorafgaande jaar (nieuwe artikelen 2.4g, tweede lid, en 2.4h, tweede lid).

Grondslag voor periodieke vaststelling van tarieven en de wijze van berekening van de tarieven

Financiële maatregelen vanuit de overheid kunnen invloed hebben op het studentafhankelijke deel van de bekostiging, dat wordt gebruikt in de berekening van de minimum- en maximumtarieven van het instellingscollegegeld. Het studentafhankelijke deel kan jaarlijks fluctueren. Met het oog op de rechtszekerheid voor instellingen en studenten, en het beperken van de administratieve lasten, is het niet wenselijk dat de fluctuatie van het studentafhankelijke deel jaarlijks doorwerkt in de minimum- en maximumtarieven, met als gevolg dat instellingen mogelijk hun collegegeldtarieven steeds zouden moeten aanpassen. Het voornemen is om elke drie jaar het maximumtarief en minimumtarief opnieuw vast te stellen. Gelet op deze periodieke vaststelling, wordt met het onderhavige besluit geregeld dat deze tarieven bij ministeriële regeling worden vastgesteld (nieuwe artikel 2.4g, eerste lid en 2.4h, eerste lid). Tevens wordt geregeld dat de wijze van berekening van de tarieven bij ministeriële regeling wordt vastgesteld.

4. Verhouding met grondrechten

Op de mogelijkheid om onderscheid te maken tussen EER- en niet-EER-studenten als het gaat om de hoogte van het instellingscollegegeld en de verhouding tot de grondrechten is uitvoerig ingegaan in paragraaf 4 van de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel

⁵ Kamerstukken II, 2018/19, 35282, nr. 3.

taal en toegankelijkheid. Voor de toelichting hierop wordt daarom verwezen naar die paragraaf.

5. Gevolgen voor Caribisch Nederland

De voorgestelde wijzigingen gelden onverkort voor het Caribisch deel van Nederland. In het Caribisch deel van Nederland is er een rechtspersoon hoger onderwijs, te weten Saba University School of Medicine. De voorgestelde wijzigingen over de hoogte van het instellingscollegegeld zijn voor deze rechtspersoon hoger onderwijs echter niet relevant, omdat de betreffende bepalingen niet gelden voor niet-bekostigde instellingen.

6. Financiële gevolgen

Zoals is toegelicht in de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel hebben de wijzigingen met betrekking tot het instellingscollegegeld geen gevolgen voor de OCW-begroting. Instellingen die momenteel aan EER-studenten een instellingscollegegeld vragen dat hoger ligt dan het maximumtarief dat op grond van onderhavig voorstel is vastgelegd, zullen minder inkomsten hebben. Deze instellingen zullen niet door de minister van OCW worden gecompenseerd. Instellingen die momenteel aan niet-EER-studenten een instellingscollegegeld vragen dat lager ligt dan het minimumtarief dat op grond van onderhavig voorstel is vastgelegd, zullen dit naar boven bij moeten stellen. Het verschil aan inkomsten van instellingen als gevolg hiervan, heeft eveneens geen gevolgen voor de rijksbegroting.

Met het onderhavige besluit wordt een grondslag vastgesteld om bij ministeriële regeling het minimumtarief voor niet-EER-studenten en het maximumtarief voor EER-studenten vast te stellen. Verder wordt de wijze vastgesteld waarop de minister deze tarieven indexeert. Het besluit leidt dan ook evenmin tot extra lasten voor de onderwijsinstellingen.

7. Gevolgen (met uitzondering van financiële gevolgen)

Ten aanzien van het doenvermogen van de studenten voor wie de maatregelen in dit voorstel gevolgen kunnen hebben, geldt dat het goed en tijdig informeren van studenten van belang is. Studenten die op het punt staan zich aan te melden voor een opleiding in het ho moeten in staat gesteld worden hun keuze af te stemmen op de vraag wat, in voorkomend geval, de hoogte is van het instellingscollegegeld dat aan hen zou worden berekend

8. Gevolgen voor uitvoering, toezicht en handhaving

Op het onderhavige besluit is door DUO een uitvoeringstoets verricht. Hierbij zijn ook de opvattingen van de inspectie en de Auditdienst Rijk betrokken. **DUO PM**.

Met het onderhavige besluit wordt een grondslag vastgesteld om bij ministeriële regeling de maximumtarieven voor EER-studenten en de minimumtarieven voor niet-EER-studenten voor het instellingscollegegeld vast te stellen. Dit maximum- en minimumtarief zijn onderwerp van de reguliere toezichtstaak van de inspectie, die op basis van signalen toeziet op de naleving door instellingen van de wettelijke voorschriften – de zogeheten 'brandweerfunctie'. Er wordt vanuit gegaan dat instellingen de maximumtarieven die bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden vastgesteld, niet overschrijden en de minimumtarieven niet ondermijnen.

9. Advies en consultatie

Met verschillende partijen, waaronder de koepels, studentenbonden en instellingen, is overleg gevoerd over het onderhavige besluit.

Daarnaast heeft een conceptversie van dit voorstel in de periode van 11-12-2019 tot 16-01-2020 opengestaan voor openbare internetconsultatie.

10. Evaluatie

De evaluatie van de maatregel instellingscollegegeldvoorstellen loopt mee in de reguliere beleidsmonitor.

11. Inwerkingtreding

Het onderhavige besluit treedt in lijn met het stelsel van vaste verandermomenten in werking met ingang van 1 september 2020. Omdat op 1 november voorafgaand aan elk studiejaar het collegegeld voor het betreffende studiejaar bekend moet worden gemaakt, zullen de nieuwe regels vanaf het studiejaar 2021/2022 daadwerkelijk effect hebben. Met het oog op het bovenstaande wordt de inwerkingtreding van onderhavig besluit beoogd voor 1 september 2020.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Ingrid van Engelshoven